

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. JANUSZA KORCZAKA
W KIERZKOWIE**

Profilaktyka - ogół działań zapobiegających powstawaniu u dzieci niepożądanych przyzwyczajzeń i postaw, błędów w uczeniu się.

W ostatnich latach wzrost patologii we wszystkich obszarach życia człowieka wymusza wręcz podejmowanie działań, które osobom zdolnym pozwolą utrzymać funkcjonalność, osobom z pierwszymi przejawami trudności pomogą obronić się przed rozwojem dysfunkcji, a osobom z rozwiniętą patologią stworzą możliwości poddania się terapii.

Przedstawiony program profilaktyki ma na celu kształtowanie postaw zdrowego i bezpiecznego stylu życia bez potrzeby stosowania agresji i używek, kształtowanie umiejętności życiowych, jak również zapobiegania sytuacjom i zachowaniom problemowym w szkole. Wskazuje na budowanie porozumienia szkoła - dom - środowisko, ich wspólnej aktywności wychowawczej i partnerstwa w podejmowaniu działań i decyzji wychowawczych przeciw agresji dziecięcej i uzależnieniom.

Poniższy program profilaktyczny:

- uzupełnia program wychowawczy szkoły,
- odpowiada na realne problemy i zagrożenia pojawiające się w szkole, klasie szkolnej i w środowisku,
- ma przemyślany plan,
- jest dostosowany do wieku uczniów poprzez formy i sposoby działań z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej,
- zawiera jasno określone zasady i formy współpracy wychowawczej z rodzicami,
- uwzględnia predyspozycje do prowadzenia zajęć wychowawczych,
- zawiera cele i założenia programu wychowania do życia w rodzinie.

PODSTAWA PRAWNA DO WPROWADZENIA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W RAMACH SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej - art. 72.
2. Konwencja o Prawach Dziecka - art..3, art. 19, art. 33.
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr67, poz. 329 z późniejszymi zmianami).
4. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.

5. Rozporządzenie MENiS z dnia 26.02.2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz.458).
6. Rozporządzenie MENiS z dnia 31.01.2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 10 z 2002 r., poz.96).
7. Rozporządzenie MENiS z dnia 19.07.2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (DU. Nr 121 z 2002 r., poz. 1037).
8. Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.
9. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
10. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.

ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

- Aktywizacja i integracja uczniów przy realizacji wspólnych zamierzeń;
- rozwój aktywności uczniów poprzez udział w planowaniu, organizowaniu i przygotowaniu imprez klasowych, szkolnych, wycieczek, wyjść itp.;
- podejmowanie działań na rzecz środowiska szkolnego poprzez udział w pracach zainicjowanych przez Samorząd Uczniowski, współorganizowanie imprez szkolnych i charytatywnych;
- uwrażliwianie na dostrzeganie potrzeb innych dzieci i dorosłych;
- włączanie w miarę możliwości rodziców do realizacji zadań wychowawczych;
- udział w konkursach, prezentowanie dorobku na forum szkoły i w środowisku lokalnym;
- stworzenie warunków do rozwoju indywidualnych zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- diagnozowanie potrzeb uczniów i wspieranie ich indywidualnych dążeń;
- monitorowanie zachowania i przeciwdziałanie niekorzystnym zachowaniom.

OBSZARY ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY

Głównym celem programu jest wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, w tym szczególnie:

➤ **Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i poza nią:**

- tworzenie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci na drodze i w szkole, w miejscu oczekiwania i w autobusie;
- zapoznanie uczniów z regulaminami obowiązującymi na terenie szkoły oraz szczegółowymi kryteriami ocen zachowania, omówienie kart samooceny zachowania w klasach;
- dbanie o bezpieczeństwo uczniów podczas przerw i imprez szkolnych;
- systematyczne uwrażliwianie uczniów na sytuacje stwarzające zagrożenie;
- uczenie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia: powódź, pożar, zachowanie na szkolnym korytarzu, w klasie lekcyjnej, na sali gimnastycznej, boisku szkolnym, placu zabaw, w toaletach szkolnych;
- uwzględnienie profilaktyki uzależnień: problem narkotyków, dopalaczy, palenia papierosów, picia alkoholu, zachowań agresywnych.

➤ **Rozwijanie umiejętności współżycia społecznego:**

- przedstawienie zasad i reguł współżycia w klasie i szkole;
- edukacja prawna uczniów;
- uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych;
- integrowanie społeczności klasowej i szkolnej.

➤ **Rozszerzenie działań na rzecz propagowania zdrowego trybu życia:**

- propagowanie zdrowego odżywiania się;
- popularyzacja aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu;
- uświadomienie konieczności zachowania bezpieczeństwa i higieny pracy;
- kształtowanie nawyków dbania o zdrowie i higienę osobistą;
- poszerzanie zainteresowań i wiedzy ucznia.

➤ **Profilaktyka uzależnień:**

- ćwiczenie postawy asertywności;
- profilaktyka palenia papierosów;
- profilaktyka picia alkoholu;
- profilaktyka narkomanii, dopalaczy, lekomanii, uzależnienia od komputera;
- rozpoznawanie sytuacji domowej wychowanków;
- wdrażanie wybranych programów profilaktycznych.

➤ **Podjęcie działań mających na celu wzmocnienie motywacji do własnego rozwoju:**

- uświadomienie uczniowi jego mocnych stron i możliwości;
- rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów;
- wskazywanie pożądanych wzorców zachowań;
- zapobieganie nadmiernej absencji uczniów;

- pomoc uczniom w przezwyciężaniu własnych trudności i ograniczeń;
- poszerzanie wiedzy dotyczącej sytuacji trudnych;
- kształcenie umiejętności szukania pomocy w konkretnych przypadkach.

PODZIAŁ ZADAŃ W REALIZACJI PROGRAMU

A. Zadania profilaktyczne nauczycieli:

- zwracanie podczas dyżurów szczególnej uwagi na miejsca tzw. podwyższonego ryzyka: toalety, szatnie, boisko;
- informowanie na bieżąco wychowawców o niewłaściwym zachowaniu ich wychowanków zarówno przez nauczycieli dyżurujących jak pozostałych nauczycieli i pracowników szkoły;
- obserwacja zachowania uczniów w miejscach publicznych i zwracanie uwagi na przejawy agresji, palenia papierosów, spożywania alkoholu czy niszczenia mienia;
- wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń oraz kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji;
- dawanie przykładów sumienności, umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach;
- propagowanie zasad zdrowego stylu życia.

B. Zadania profilaktyczne wychowawców klasowych:

- pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych - uruchomienie akcji informacyjnej mającej na celu uświadomienie uczniom możliwości zwrócenia się z problemem do konkretnej osoby w szkole: wychowawcy, dyrektora szkoły;
- podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów- godziny wychowawcze dotyczące zachowania się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (kino, teatr, itp.);
- współpraca z rodziną- inicjowanie spotkań mających na celu omawianie problemów wysuwanych przez rodziców, np. wywiadówki profilaktyczne;
- realizacja programów profilaktycznych dotyczących palenia tytoniu i picia alkoholu, zasad zdrowego stylu życia, rozwijania umiejętności interpersonalnych;
- wprowadzanie zajęć redukujących napięcie, relaksacyjnych, zajęć śródlekcyjnych, organizacja koleżeńskiej pomocy w nauce;
- kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości o estetykę klasy, szkoły i otoczenia;
- systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci;

- pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości;
- realizowanie programów profilaktycznych proponowanych przez różne instytucje;
- organizowanie pogadanek, prelekcji dla uczniów z udziałem policji, psychologa, pedagoga, pielęgniarki szkolnej;
- pedagogizacja rodziców.

C. Zadania profilaktyczne rodziców

Mając na uwadze, że wychowanie dzieci to główne zadanie rodziców, a nauczyciele wspierają ich w dziedzinie wychowania, ustalono następujące zadania profilaktyczne dla rodziców :

1. Każdy rodzic czuwa nad tym, aby jego dziecko wykazywało właściwą kulturę osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązki szkolne.
2. Rodzice utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy i dyrektorem szkoły, w celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom.
3. Rodzice biorą udział w przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę mających na celu doskonalenie metod wychowawczych.
4. Rodzice uczniów sprawiających szczególne trudności wychowawcze winni kontaktować się ze szkołą w każdym przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących norm i zasad oraz wspólnie znajdować sposoby rozwiązywania problemów.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

L.p.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne i współpracujące
1.	Pedagogizacja rodziców - zagadnienia dot. uzależnień, potrzeb okresu dojrzewania, przemocy i agresji, wychowawczej funkcji rodziny.	Tablice informacyjne dla rodziców. Pogadanki, prelekcje, indywidualne rozmowy, spotkania z gośćmi.	Na bieżąco, w zależności od potrzeb	Wychowawcy, pedagog, pielęgniarka, zaproszeni goście (policjant, psycholog, i inni)
2.	Integracja klasowa i szkolna.	Diagnozowanie zespołów klasowych. Propozycje pracy profilaktycznej z uczniami oraz strategii prowadzących do poprawienia dyscypliny w szkole. Uroczystości i imprezy klasowe z udziałem rodziców. Uroczystości szkolne.	Przynajmniej raz w roku szkolnym Wg kalendarza imprez	Wychowawcy, wyznaczeni nauczyciele, pedagog, rodzice

3.	<p>Bezpieczna droga do szkoły, bezpieczeństwo w życiu codziennym.</p> <p>Udzielanie pierwszej pomocy.</p>	<p>Zajęcia według planu wychowawcy. Zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy realizowane w klasach 0-III, IV-VI</p> <p>Spotkania ze Strażą Pożarną i przedstawicielami policji w klasach 0 – VI. Monitorowanie zachowań uczniów podczas pobytu w świetlicy. Spotkania z ratownikami medycznymi.</p>	<p>Na bieżąco</p> <p>Po ustaleniu</p> <p>Cały rok</p> <p>Po ustaleniu</p>	<p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciele, rodzice, zaproszeni goście (policjant, strażak)</p> <p>wychowawcy świetlicy</p> <p>pedagog</p>
4.	Likwidowanie deficytów rozwojowych w szczególności u dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, zajęcia wyrównawcze, zajęcia logopedyczne, pomoc w odrabianiu lekcji	Cały rok	Wychowawcy, pedagog, terapeuta, logopeda rodzice,
5.	Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci 6-letnich	Diagnoza potrzeb, zajęcia wyrównawcze, zajęcia logopedyczne, monitorowanie funkcjonowania grup dzieci 6-letnich w warunkach klasowych i świetlicowych	Cały rok	Wychowawcy klas I, pedagog, logopeda, rodzice
6.	Motywowanie uczniów do właściwego zachowania poprzez przestrzeganie systemu nagród i kar.	Stosowanie na co dzień wewnątrzszkolnego systemu nagród i kar oraz klasowych reguł i ustaleń(karta zachowania).	Cały rok	Dyrekcja, pedagog, wychowawcy, nauczyciele, rodzice
7.	Zapobieganie kontaktom z alkoholem, papierosami, dopalaczami, lekami, narkotykami.	Zajęcia, pogadanki, prelekcje dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom realizowane w każdej klasie przez wychowawcę w ramach godzin wychowawczych, oraz osób realizujących poszczególne programy „ Nie pal przy mnie, proszę”, „ Znajdź właściwe rozwiązanie”, spotkania uczniów kl. IV –VI z zaproszonymi gośćmi nt. skutków uzależnień. Spotkanie rodziców z zaproszonym gościem dot. Środków odurzających. Udział w ogólnopolskich i regionalnych działaniach profilaktycznych.	Cały rok	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele, pielęgniarka, rodzice, zaproszeni goście, nauczyciele odpowiedzialni za realizację programów

8.	Uczenie zachowań asertywnych oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów	Warsztaty i zajęcia terapeutyczne, ankiety, pogadanki, godziny wychowawcze, w ramach przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie	Cały rok	Wychowawcy klas, pielęgniarka, nauczyciel wdźwr, poradnia, pedagog
9.	Promowanie zdrowego stylu życia, higiena osobista, zdrowe odżywianie, zdrowie fizyczne i psychiczne	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, konkursów, zawodów sportowych, kół zainteresowań, owoce w szkole, szklanka mleka, „Czyste powietrze wokół nas”	Cały rok	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele, pielęgniarka, rodzice, nauczyciele odpowiedzialni za prowadzenie programów
10.	Ochrona uczniów przed niepożądanymi treściami w Internecie oraz brutalnymi programami i grami komputerowymi, uczenie umiejętnego i świadomego korzystania ze współczesnych środków audiowizualnych	Zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy w Internecie, uzależnieniom od komputera, świadomego korzystania z komputera i środków audiowizualnych	Cały rok	Rodzice, wychowawcy, nauczyciel informatyki, pedagog
11.	Wspieranie dzieci w trudnej sytuacji materialnej i zaniedbanych środowiskowo.	Rozmowy indywidualne z wychowawcami, uczniami, rodzicami –bezpłatne obiady, paczki okolicznościowe, podręczniki szkolne, stypendia socjalne, zasiłki, wolontariat. Współpraca z RR, świetlicą środowiskową.	Na bieżąco, w zależności od potrzeb	Dyrekcja, wychowawcy, pedagog, nauczyciele, rodzice, instytucje wspierające rozwój dziecka

EWALUACJA

Mierzalne wskaźniki ewaluacji:

1. Zmniejszenie liczby zachowań agresywnych, utrwalone zachowanie asertywne.
2. Dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne.
3. Wychowywanie ucznia wolnego od uzależnień.
4. Świadome i umiejętne korzystanie z komputera, Internetu, TV.
5. Prawidłowe reakcje w sytuacji zagrożenia.
6. Materialne wspieranie uczniów z rodzin biednych.
7. Pogłębianie umiejętności wychowawczo-profilaktycznych nauczycieli na kursach, przekazywanie wiedzy uczniom.

Przewiduje się ewaluację Programu Profilaktyki po trzech latach jego realizacji.

Do tego celu posłużą: ankiety, sondaże, obserwacja, rozmowy.

Odpowiedzialność za ewaluację i sporządzenie raportu:

- członkowie zespołu Komisji Opiekuńczo – Wychowawczej i Profilaktyki Zdrowia.

REALIZACJA PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

Praca profilaktyczna nie powinna być prowadzona jedynie w trybie doraźnych imprez i wyodrębnionych akcji, chociaż i to jest potrzebne i pożyteczne, lecz powinna stanowić zwarty blok działań profilaktycznych, realizowanych systematycznie i planowo.

Niezwykle istotne jest dostrzeganie specyfiki problemów, z jakimi borykają się nasi uczniowie. Poprzez analizę ankiet, obserwację i rozmowy z uczniami mamy możliwość otrzymania spektrum problemów szkoły - natężenia, specyfiki, różnorodności.

Odpowiedzialność za diagnozowanie problemów szkoły członkowie Komisji Opiekuńczo – Wychowawczej i Profilaktyki Zdrowia.

Program realizują i odpowiadają za wykonanie zadań wychowawcy, nauczyciele, wychowawcy świetlicy, pracownik biblioteki, pielęgniarka szkolna, rodzice, pracownicy Komendy Policji, Szkolna Komisja Opiekuńczo – Wychowawcza i Profilaktyki Zdrowia, szkolny koordynator ds. bezpieczeństwa.

Poszczególne zadania realizowane są na lekcjach, zajęciach pozalekcyjnych, świetlicowych, bibliotecznych, apelach, imprezach szkolnych i środowiskowych oraz wycieczkach.

Duża swoboda w sposobie wykonania zadań daje realizatorom możliwość twórczego myślenia i kreatywności.